

Szerkesztőség

Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal:

Dulv. Regale Ferdinand 22,
(József főherceg-ut.)

(Aradi Nyomda Vállalat.)

Sürgönycím: Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KOZGAZDASAGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JOZSEF. *

ELOFIZETES

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egész évre 300 Lel.

Fél évre 180 Lel.

Negyed évre 75 Lel.

Havonta 25 Lel.

Hirdetések díjazás szerint
vétetnek fel.

Megjelenik naponta reggel.

Szervezkedik Arad magyarsága

(Barabás Béla dr. és Zima Tibor a szervezkedésről.
— December elején választják a delegátusokat.)

Arad szerepe az erdélyi magyarság politikájában.

Hosszu és keserves politikai harcok után Erdély magyarsága végre egy táborba gyűlt. A magyar Nemzeti Párt és a Magyar Néppárt kezét fogták. Ennek a kéz fogásnak sohasem voltak mélyebben fekvő, lényegesebb politikai akadályai, a két párt ellenségeskedésének és az erdélyi magyarság ereje megfogyasztásának inkább személyi differenciái lehettek. Mindezenre speciálisan helyi, egészen kolozsvári differenciák: mert, ha Kolozsvárt a magyar akcióközpontjának tekintjük, akkor az erdélyi magyar vidék mindig egységesen volt magyar, párt-nüán-szokra, vagy személyi ellentétekre való tekintet nélkül.

Az Aradi Közlöny nemrég egyik cikkében, a „Magyar békét” címmel, rámutatott annak a kibékülésnek fontosságára, amely ime, most bekövetkezett. Az egységes romániai Magyar Párt körül már elsimulnak azok a hullámok, amik egyéni érvényesülések törekény hajóit hajtják a bizonytalan politikai eredmények vizei felé. A romániai magyar párt december hó 28-án tartja Kolozsváron nagy gyűlését. Most alakulnak az egységes vidéki szervezetek is, s ezeknek kapcsán végre megalakul az aradi Magyar Párt. Az Aradi Közlöny munkatársa ma felkereste Arad magyarságának két exponensét: Barabás Bélát és Zima Tibort és megkérdezte őket, hogy mi a véleményük erről az alakulásról, kik lesznek az aradi magyarság szószólói Kolozsváron és mik azok a szempontok, amelyek Arad magyar kulturális erejének az országos akcióba való belekapcsolása érvényesít majd az erdélyi magyarság politikájában?

Barabás Béla dr.

Arad magyar kultúrelejéről

— Egyik legkézenfekvőbb, legducosabb és legkérhetetlenebb ellensége voltam az erdélyi magyarság kétirányú szervezkedésének, mondotta Barabás. Egyformán hívott engem gyűlésekre a néppárt és a nemzeti párt. Sohasem mentem el egyikre sem. A legtisztább, legideálisabb magyar egység alapján állok és most, hogy a kibékülés megtörtént a két frakció között, készséggel állok a mozgalom élére. Olvasván a párt felhívását, természetesen Arad megszervezése vált legelsőbb ügyemmé. Az előkészítő munkát befejeztem. Azt a gyűlést, amelyen Arad magyarsága delegátusokat választ majd a kolozsvári kongresszusra, már bejelentettem Gritta Ovidiu aradi rendőrpretekstusnak, aki készséges udvariassággal, minden skrupulózustól mentesen, tudomásul vette

bejelentésemet és engedélyt is adott a gyűlés megtartására. December 3-án, esetleg 10-én tartjuk meg ezt az első jelölt összejevetelt. A kiküldötteket, úgy érzem, szakreferádák szerint kellene megválasztani. Külön küldöttje lenne a kulturális, a politikai.

szó. magyar ügyeknek. Ezzel nem azt érjük el,

hogy minden szakkérdésnek, ami egy ilyen nagy politikai szervezkedésnél szóba jön, speciálisan aradi referense, aradi szakértő-hozzászólója akad. A kérdés lényegét abban látom, hogy mindkét álláspontnak: az egységes politikainak éppúgy, mint a jellegzetesen helyinek: ki kell formálódnia ezen a kolozsvári gyűlésen. Erdély történelmi határt jelent, valami olyan kompakt, patinás egységet, amely még a régi Magyarország területén is külön törekvéseket, önálló színezetű, zárt akciókat eredményezett. Ebben az erdélyi exkluzivitásban friss erőt, kulturális eredményeket és föltételes intelligenciát ad az a magyar tömörség, amit Arad magyarságának mondok. Arad a régi határok idején nem számított erdélyi városnak. Most azzá lett, de ez az Erdélyhez való hozzákövetés ebben a magyar politikai alakulásban is erőt, kulturát és fajszeretetet fog jelenteni.

Zima Tibor

a magyar békéről.

— Az aradi Magyar Párt megalakulása két okból késett eddig. Az egyik: Arad exponált fekvése határvárosi szerepe, különös és földrajzi elhelyezkedési szempontból más elbírálás alá eső politikai helyzete. A másik: Az aradi magyarság álláspontja. Arad magyarsága, látván a kolozsvári torzalkodást, már kezdettől fogva azon az állásponton volt, hogy: inkább egy magyar párt se legyen, mint kettő! Az a frakciókra való tagozódás, amely Kolozsvárt jelentkezett, nem lehetett érdeke Aradnak, Nagyváradnak, Marosvásárhelynek. Ezek jellegzetes helyi tünetek voltak odalent, személyes antipátiák és egyéni érvényesülési vágyak, amelyek Erdély vidéki városaitól, ezeknek a városoknak magyar ideológiáitól távol estek. A kettészakított magyarság gyengesége főleg a választásoknál tűnt volna fel, ott derült volna ki, hogy milyen végzetes hiba, ha politikai céljaink elérésében külön ragású ösvé-

nyeken törtünk előre. En ez augusztusában tárgyaltam a kolozsvári magyar urakkal, én voltam az, aki először hangsúlyoztam nyomatékosan, hogy egyelőre nem kell a két pártnak. Beszéltem Grandpierre Emillel, Ugron Istvánnal és Sándor Józseffel épp úgy, mint Jósikával és Paál Árpáddal. Ráműtöttem, hogy Erdély vidéki városokban a magyarság egyetértése tökéletes. A vita hevében energikus ellenintézkedésekre hívtam föl a kolozsvári párt vezetőket figyelmét, kijelentvén,

hogy városközi politikai hőköt alá vesszük Kolozsvárt; ők legyenek két pártban, mi, erdélyi magyarok, az erdélyi magyar vidék: egyet akarunk. Akkor választottak is egy öttagú bizottságot, — ez volt a legelső lépés a végleges megértéshez. Most, hogy kezét fogott a két párt, természetesen, ha örömmel és fenntartás nélkül csatlakozunk a központi Szövetséghez. Most már nemcsak öröm, de kötelesség is, ha Arad magyarsága szervezkedik.

A miniszteri felelősség az alkotmányban.

A bírók elmozdíthatatlansága — Az egyházak szabadsága.

Bucuresti. Az alkotmányreform előkészítő bizottság mai ülésén a miniszteri felelősség elve felett folytatott tanácskozást. Elfogadták az alkotmány eddig is érvényes szövegét. Brătianu Vintila pénzügyminiszter javasolta, hogy a miniszteri felelősségről szóló részhez csatolják oda azt a megjegyzést is, hogy ha egy tisztviselő valamely törvénytelen vagy szabálytalan akció ellenjegyez, az ebből származó következményekért felelősséggel tartozik. A bizottság a javaslatot elfogadta. A bírói hatalomról szóló rész tárgyalásakor Florescu igazságügyminiszter javasolta, hogy vegyék be az alkotmányba a bírók elmozdíthatatlanságának elvét. — Ugy ezt, mint Dizescu és Iohannescu indítványára elfogadták azt is, hogy a bíróknak joguk van felülvizsgálni bármely törvény alkotmányosságát, de csak akkor, amikor itélkeznek. Nagy vita fejlődött ki ezután a decret-lege intézmé-

nye körül. A bizottság többsége azon az állásponton volt, hogy meg kell tiltani a decret legevel való kormányzást, mert ez az alkotmány mellőzése és megsértése. A régi ilyen nemű rendelettörvények csak átmeneti célokat szolgáltattak. Végül áttértek az egyházalkotmányi ügyek tárgyalására. Igen tartalmas vita keretében fontolgatták az egyházi kérdéseket. Felszólaltak Miron Christea, Bartholomeu, Barbu Kultuszminiszter, Brătianu pénzügyminiszter, Cosma miniszter. Pherekyde szenátor is elnök és Dizescu előadó. Elfogadták az orthodox egyháznak a többi egyházak feletti előjogáról szóló javaslatot. Ugyancsak megszavazták az egyházak szabadságáról szóló előterjesztést is, amely szabadság az egyházak belügyeire vonatkozik és külön törvény garanciája mellett lesz gyakorolható, amely törvény az ellenőrzést fogja szabályozni. (Rador.)

Villamos vagy gőzvasut?

Zádor Imre gépüzemigazgató nyilatkozata.)

„Villamos vagy gőzvasut” címmel e hó 14-én megjelent vezércikkünkre Zádor Imre, a városi gépüzemek igazgatója választ küldött lapunk szerkesztőségének, amelyet rendkívüli terjedelme miatt csak kivonatossan közölhetünk az alábbiakban:

Mint hogy a város üzemei, mint önálló kereskedelmi vállalatok működnek, nincs a pótdához sem mi közük. Mint kereskedelmi vállalatoknak van felügyelő bizottságuk s így nem működnek ellenőrzés nélkül. Ebben a bizottságban meghagyják azokat is, akiket még annak idején a törvényhatósági bizottság delegált. A kérdéses kölcsönt pedig szükségessé teszik az 1919—1920. évi nagy veszteségek egyrészt, másrészt, mert az üzem és fenntartási anyagokból állandóan nagy részletket kell tartani, nehogy az üzemekben fennakadás következzen be. Továbbá nagy összegeket kötnek le az el-

kerülhetetlenül szükséges újítások és új beruházások. De ezek a kölcsönök nem érik a pótdót. A kisvasut mai mozdonyait pedig a gépüzemigazgató véleménye szerint azért kell megvásárolni, mivel optimisztikus számítássa szerint a tervezett villamos vasut legfőbb három év múlva adható át a forgalomnak s mert „a kisvasut még a mai kritikán alóli állapotában is” fontos közszükséglet, amit bizonyít az a körülmény, hogy a múlt évben 1.850.000 utas használta és 12.600 waggon árut fuvarozott be. Megvételük szerinte azért nem áldozat, mivel az új mozdonyok három év alatt a mai bérösszegekből teljesen, vagy legalább is lényeges részében amortizálhatók, három év után pedig mint értékes objektumok a város birtokában maradnak, vagy átmennek a villamos vasut vállalkozójának birtokába és felhasználhatók lesznek a gáji vonalon, melynek elektifikálása a tervezet értelmében későbbre marad.

A szerb király megbocsátott Györgynek

(A herceg engesztelő levelet írt a királynak és bocsánatot kért eddigi magatartásáért.)

Belgrád. Vasárnap délután a minisztertanács ülést tartott, amelyen elsősorban György herceg ügyével foglalkoztak. Pasic miniszterelnök és Markovics igazságügyminiszter beszámoltak az udvarban szombaton délután tartott konferencia eredményéről. Rövid vita után elhatározták, hogy két javaslatot terjesztenek a koronatanács elé: vagy nyilvánítsák György királyfit orvosi vélemény alapján *kedélybetegnek* és rendezzenek be számára szanatóriumnak egy kastélyt a Bélyén, akár Bledben, — vagy pedig az udvari statutumok 20. §-a alapján *zárják ki örökre a királyi családból*.

Az új királyi palotában a király elnöklése alatt vasárnap délután hat órakor összeült az udvari tanács. A koronatanácsról a kormány a következő kommunikét adta ki:

Öfelsége a király elnöklése alatt vasárnap 18 órakor az udvari tanács ülést tartott. Ő királyi Fensége, György kérdésének rendezésére. Határozathozatal előtt ismertették azt a levelet, amelyet Öfelsége György királyfi Öfelségéhez, a királyhoz intézett és amely így hangzik:

— Sandro, sajnálom eddigi lépéseimet, amelyekkel valótlanságokra támaszkodva, igazságtalan sértésekkel illettek Tőged, mint a Család és az állam fejét, amivel

hibáztam a Statutumok rendelkezései ellen, melyeket magam is alá írtam. Ennek folytán kérek, hogy mindazt, ami eddig történt, *add át a feledésnek* és légy meggyőződve, hogy a jövőben teljesíteni fogom mindazokat a kötelességeket, amelyeket a Statutumok aláírásával elfogadtam, mint a Család összes többi tagjai is. Györgye.

György királyfi e nyilatkozata után a koronatanács elhatározta, hogy a dolgok illetén állása mellett semmiféle határozatot sem hoz. A „Vreme“ értesülése szerint néhány napos közvetítő tárgyalások előzték meg ezt a megoldást. A király nagylelkűen *mindent megbocsátott György hercegnek*, visszavonta rendeletét, mellyel husz hónapra kizárta Györgyöt az udvarból és megvonta tőle az udvari szállító eszközök használatát is és Nisbe jelölt ki számára lakást.

György herceg ismét megkapja apanázsát és a civilistából megfelelő pótlékot, Belgrádban kap rangjához méltó lakást, fogatokat és autókat s mindazokat az előjogokat, amelyek a királyi család tagjait megilletik. Belgrádban általános örömet keltett, hogy a kínos affér, amelynek már-már súlyosabb természetű fejleményeitől tartottak, a megbocsátás és a kiengeztelődés jegyében szerencsésen befejeződött.

Rablógyilkossággal fenyegetett amerikai visszavándorló.

Ujaradtól néhány kilométernyire fekszik *Engelsbrunn* sváb község. Régebben Kiszfaludnak, majd Angyalkutnak nevezték. A mikor román imperium alá került és a községek magyar nevét megváltoztatták; visszakapta német nevét, ezzel is jelképezve a község sváb jellegét. Lakosai szorgalmas, munkakedvelő földművelők, akik közül többen megjárták Amerikát is, ahonnan dollárokat hoztak haza.

A csendes sváb községnek, melynek csendőrsége sincs, most nagy szenzációja van. Nemrég visszavándorolt Amerikából egy gazda, aki dollárban tekiutélva pénzüsszeget hozott magával. A napokban az Amerikát járt gazda névtelen levelet kapott, amelynek írói felszólítják, hogy négy napon belül egy sörös üvegben 160 ezer leüt tegyen le az országúton a négyes számú kilométerjelző kőnél, mert ellenkező esetben autóját jönnék hozzá, őt és háza népét *meggyilkolják és kirabolják*. A levél tartalmát hamarosan megtudták a községben, ahol nagy szenzációt keltett. A megfenyegetett gazda az esetről jelentést tett az ujaradi csendőrségnek, ahonnan csendőröket küldtek Engelsbrunnra. Tegnapelőtt érdekes fordulat történt. A gazdánál megjelent egy jobban öltözött fiatalember és aziránt érdeklődött, hogy elhelyezte-e megjelölt helyen a százhatvanezer leüt? A dologról a gazda nyomonban jelentést tett a községi bírónak, aki a csendőrökkel a fiatalember keresésére indult és el is fogta. A község házában kihallgatták, de nyom-

ban szabadon bocsátották. Nyilván kiderült, hogy meg akarta tréfálni a gazdát és az egész ügy hoz semmi köze. Engelsbrunn felzúgott lakói most aggodalomban várják, hogy a levélírók beváltják-e fenyegetésüket? A megfenyegetett gazda házáat azóta állandóan csendőrök őrzik.

A világháború, mint tantárgy.

(Katedrát állítottak fel a Sorbonne-on).

Páris. A „Világháború történelmi társulat“ hónapokkal ezelőtt elhatározta, hogy a világháború egyetem tanításának érdekében mozgalmat indít. Ez a mozgalom sikerrel járt. A Sorbonne-on csakhogy katedrát állítottak fel a „világháború“ számára. Legutóbb pedig gazdát is kapott ez a katedra. *Renouvin* Péter tanárt nevezték ki a világháború történelmének professzorává. — Renouvin maga is részt vett a háborúban, több ízben kitüntették, meg is sebesült és rokant lett. Egy újságíró megkérdezte az új tanárt a terveiről, mire ez a következőket mondotta:

— Ebben az évben főképpen a háború előzményeivel és eredetével fogok foglalkozni. Az a célom, hogy megdöntsem azt a német legendát, amely azt akarja elhitetni az emberiséggel, hogy nem a németek okai a háborúnak, hanem az antant-hatalmak.

Ebből a megjegyzésből látható, mily „elfogulatlanul“ lép katedrájára a világháború történetének tanára.

Hogyan tűzött össze Hötzendorfi Conrad Ferenc Ferdinánd főherceggel?

— Az *Aradi Közlöny* bécsi szerkesztőségétől. —

Hetvenedik születésnapja küszöbén *Conrad* tábornagy, a világ háborúban a magyar-osztrák hadsereg vezérkari főnöke, emlékiratainak harmadik kötetével ajándékozta meg önmagát és az olvasóközönséget. Akárhogy vélekedjünk is *Conrad* mint vezérkari főnökről, bizonyos, hogy történetírónak nem utolsó. A most megjelent kötet, mely az 1913. esztendő és az 1914. évnek kritikus első felét öleli fel, újabb bizonyosságot tesz arról, hogy *Conrad* mint memoir-írónak megvan az a ritka erénye, hogy legjobb meggyőződése szerint az igazat igyekszik leírni.

Ebben a kötetben is felbukkan *Conrad* ismert gondolatmenete, 1913-ban újra fellángolt a Balkánháború, Szerbia jelentősége sikereket aratott Bulgáriával szemben, Románia magatartása pedig kétségessé vált. Is ekkor *Conrad* régi felfogásához hiven, mindazokban az előterjesztéseiben, melyekkel a külügyminiszterhez, a trónörökösökhöz, *Ferenc József* királyhoz fordult, szakadatlanul azt hangoztatta, hogy fel kell használni

az időt, nem szabad a kedvező alkalmat elmulasztani és bele kell menni a sikerrel biztató preventív háborúba. Egész nyíltan megmondja 1913. február 3-án, amikor ismét nagyobb mértékben kiélesedik a Balkánháború, hogy most kell Szerbia ellen fordulni, de szem előtt kell tartani az Oroszországgal való esetleges háborút is, bár úgy látszik, hogy ez Németországnak nem volt inyére. *Ferenc József* király azonban komolyan elene vetette:

— Ugy van! A kormányzóknak az a kötelességük, hogy megővjék a békét.

Conrad ismételen rámutatott emlékiratainak új kötetében arra a nagy befolyásra, amellyel *Vilmos* német császár *Ferenc Ferdinánd* trónörökösre volt. 1913. februárjában ki is jelentette a trónörökös, hogy a vezérlov Németség, Olaszország és Ausztria-Magyarország együttműködése kell hogy maradjon, mindenekelőtt már monarchista okokból is. Majd így folytatta *Ferenc Ferdinánd*:

— Lehetséges, hogy Szerbia el leni akcióra is sor kerül, de csak azért, hogy megfenyítsük, semmiféle körülmények közt azonban nem azért, hogy akárcsak egy négyzetméternyi területet is anektáljunk. Oroszországgal szem-

ben el kell kerülni a háborút, amelyet elsősorban a francia szabadkőművesek és antimonarchisták is akarnak, akik ily módon igyekeznek felfordulást előidézni, amelynek az volna a következménye, hogy az uralkodókat elkergetnék a trónról.

1913. márciusában *Ferenc Ferdinánd* főherceg megbízásából *Barclay* ezredes megjelent *Conrad* nála azzal az üzenettel, hogy ne befolyásolja a külügyminisztert és ne szorítsa Szerbia ellen valamilyen akcióra. *Conrad* ezt válaszolta:

— Jó volna, ha ő császári fensége nem befolyásolná magát annyira a német császártól. 1909-ben is visszatartottak bennünket és most ismét megragadják a karunkat.

Őszig mindjobban kiélesedett a helyzet. Ekkor voltak Csehországban a hadgyakorlatok. Szeptember 16-án érkezett *Ferenc Ferdinánd* a hadgyakorlatok színhelyére és rögtön utána elment *Chotovin* község templomába, miközben *Conrad* a hadgyakorlatok vezetésének irodájában dolgozott.

Körülbőlül egy óra múlva — így írja *Conrad* — meghívtak engem *Ferenc Ferdinánd*hoz. Azt hittem, hogy szolgálati ügyekről van szó, ezért magamhoz is vettem néhány aktát és elmentem a kastély-

ba. Mihelyt beléptem, a főhercegen észrevettem, hogy fizikailag is feltűnően megváltozott. Ő, aki máskor megnyerő szeretetreméltóságot tudott tanusítani, a legnagyobb foku izgatottság állapotában volt és gorombán rámrivallt:

— Miért nem volt a templomban?

Nagyon elcsodálkoztam ezen a kérdésen és azt válaszoltam, hogy szolgálati ügyben voltam elfoglalva. Amikor pedig a főherceg ismételt szemrehányásokkal illetett, ezt jegyeztem meg: „Ha parancs rendelte el a templombamenést, akkor erről értesíteni kellett volna engem. Velem azonban csak azt közölték, hogy ő császári fensége jelen lesz a misén“. A főherceg erre csak ezt mondotta: „Hiszen ismerem az ön vallási felfogását, de ha én elmegyek a templomba, akkor önnek is oda kell mennie“.

A kötet végén beszámol *Conrad* arról a kihallgatásról, amelyen 1914. június 4-én fogadta *Ferenc József* király. A trónörökös, aki éppen akkor készült utolsó boszniai útjára, szintén jelen volt. *Conrad* azt a kérést terjesztette elő, hogy a boszniai hadgyakorlatok után nyári szabadságra mehesen. Ehhez a szabadsághoz azonban már nem jutott...

Videki t. előfizetőinket kérjük, hogy előfizetési tartozásaikat azonnal küldjék be, nehogy a tartozásuk miatt kellemetlenségeknek legyenek kitéve.

Sztrájkoló egyetemi hallgatók.
(Verekedés és zavargás a rektor miatt).

Prága. A prágai német egyetem keresztény ifjusága Steinherz rektor megválasztása ellen való tiltakozása jeléül megkezdte már régen bejelentett sabotáget. Az úgynevezett „német-árial” diákság megtámadta a Karolineum s a legtöbb egyetemi fakultás előadó-helyiségeit és megakadályozta az előadások megtartását. — A kórház-utcai anatómiai intézet bejáratait egészen elállták, úgy, hogy körülbelül 800 hallgató, nem tudott bejutni. A kiábrándultak telefon útján kérték fel az épületben tartózkodó Grosser orvoskari dékánt a rend helyreállítására, aki azonban ezt a rendelkezésre álló szolgálománnyal szemben nem tehetette meg. A várakozók körében nagy izgalom támadt; egyesek felszegték a kaput. Ekkor a keresztény hallgatók nagyobb csoportjai körülvették az ostromlókat, akiket ütlegelni kezdtek. A kavargásban több sebesülés történt, ezeknek száma azonban még nem állapítható meg. A csetepatének a rendőrség vetett véget. Az árialak mozgósították a műegyetemi és brünni társaikat is; főhadiszállásukat a belváros egyik diák kocsmájában ütötték fel. A mozgalmat már régóta készítették elő és röpcédulák útján tudósították a szervezetek tagjait az akció megkezdéséről. A röpcédula a zsidó rektor megválasztását az egész diákság gyalázatának mondja.

Egy másik prágai jelentés eze ket mondja: Napok óta erős agitáció folyik a prágai egyetem német nemzet érzelmű hallgatói között a még a nyár folyamán kinevezett új rektor, a zsidóvallású Steinherz ellen. A német hallgatók már többször megkísérelték, hogy Steinherzet békés úton lemondásra bírják. Minthogy azonban a rektor erre nem volt hajlandó a sztrájk legyveréséhez folyamodtak. Tegnap sztrájkbaléptek, ami abban állott, hogy az előadásokon nem jelentek meg, sőt társaikat is igyekeztek ebbeli szándékukban megakadályozni. A cseh kormány egyelőre tétlenül nézi a mozgalmat, noha valószínű, hogy már legközelebb erélyesen bele fog az ügybe avatkozni. Ma este az egyetemi tanács visszautasította az árial hallgatóknak Steinherz dr. rektor ellen beadott tiltakozását. A német műegyetem árja hallgatósága holnap csatlakozni szándékozik a sztrájkolókhöz

Merényletek antant-tisztek ellen

(Mussolini, Poincaré és Curson találkozója.)

Constanța. Az ideérkezett utasok elbeszélése szerint Konstantinápolyban a szövetségesek és kemalisták között a helyzet igen feszült. A szövetséges tisztek ellen számos kisebb-nagyobb merényletet követnek el. A szövetséges katonai hatóságok minden óvintézkedést megtettek a zavarok megfékezésére végett. (Rador.)

Páris. Az itt tartózkodó Izmed Basát Londonba hívták, hogy a lausannei konferenciát megelőzően az angol kormánnyal ismeresse az angorai delegáció kívánságait. (Rador.)

Páris. A párisi új olasz nagykövét a lapoknak adott interjúban kijelentette, hogy Olaszország az új helyzetben is respektálni fogja a régebben megkötött egyezményeket. Az olasz kormány őszintén óhajtja az együttműködést Franciaországgal a béke fenntartása érdekében.

Páris. A Havas ügynökség je-

Ongyilkos árdrágító.

(Izgalmas bírósági tárgyalás.)

Budapest. Az uzsorabíróság a Mátyás-király kávéház tulajdonosát, annak a fiát, Pless Sándort és a főpincért kenyérdrágításért elítélte. Az ítélet kihirdetésekor Pless Sándor elvágódott a földön. Amkor felocsolták, hirtelen bekapott egy port. Szüleinek még oda szólt:

— Én már végeztem, isten verte!

Ezután elvágódott. A szája habzott, a detektívek megint felocsolták, de azt hitték, hogy szimulál. A kihívott mentők orvosa gyomormosást akart alkalmazni, de akkor Pless azt mondta, hogy nem mérget, hanem csak aszpirint vett be. Kiderült azonban, hogy Pless veronállal mérgezte meg magát, beszállították a Rókus-kórházba, ott megint csak nem akarta megengedni a gyomormosást, mire azt erőszakkal végezték el. Pless elvesztette eszméletét és már két nap óta fekszik önkívületi, életveszélyes állapotban.

Igazgató és vegyész.

(Üzleti differencia ellentézése kutyakorbáccsal.)

Budapest. Tegnap délután 4 órakor a Katona József-utca 41. számú ház előtt három fiatalember véresre verte Faragó Andor dr. vegyészt. Faragó dr.-nak üzleti differenciái voltak Jámbor Lászlóval, az Ipari és Kereskedelmi Rt. igazgatójával, aki oly módon akart magának elégtételt venni, hogy két fiatalemberrel Faragó dr.-t a nyílt utcán megtámadta. A vegyész egy barátja kíséretében gyanútlanul haladt a Katona József-utcában, a mikor hirtelen eléje toppant Jámbor László két fiatalemberrel. Mind egyiküknek korbács volt a kezében s Jámbor rákiáltott Faragóra:

— Mit üzent maga nekem?

Faragó válaszolni akart, a következő pillanatban azonban Jámbor korbáccsal feléje sújtott, a két fiatalember pedig hátulról fejbe-

verté. Faragó az ütésektől eszméletlenül esett össze, fejét elborított a vér, támadói azonban a földön fekvő emberre is rávetették magukat és össze-vissza verték. A verekedés zajára a járókelők összefutottak, mire a támadók menekülni igyekeztek. Az utca népe a támadók után vetette magát, akiknek azonban, az egyik fiatalember kivételével, sikerült elmenekülni. Az elfogott kiskorú fiatalembert előállították a főkapitányságra, ahol őrizetbe vették. Jámbor László és társa ellen a rendőrség megindította az eljárást. A súlyosan sérült Faragót a mentők lakására szállították.

Béke a Zsilvölgyben.

(Megkötötték a bányászokkal a munkaszerveződést.)

Nemrégiben hírt adtunk arról, hogy a zsilvölgyi bányamunkások a bányagazgatóságokkal új kollektív szerződést akartak megkötöni. A mozgalomban a petrozsényi, lupényi és környéki bányamunkások vettek részt. Miután az igazgatók nem tudtak megegyezni munkásaikkal, a munkaügyi miniszteriumot kérték fel a döntésre. A miniszterium behatóan foglalkozott az ügyvel, majd utasította az egyik regátbelli inspektort és Popescu aradi munkafelügyelőt, hogy utazzanak ki a Zsilvölgybe és kezdjék meg a békéltetési tárgyalásokat. Popescu munkafelügyelő Lupénybe utazott, ahol két hétig tartózkodott. Megérkezése után rögtön érintkezésbe lépett a bányagazgatóságokkal. Néhány tárgyalást tartottak a munkások ügyében, míg végre sikerült az egyezséget létrehozni. Az új kollektív szerződés nem tér el sokban a régitől, mindössze öt-hat ponton eszközölköztek kisebb változtatásokat és a bérkérdést véglegesen rendezték. Eszerint a munkások bérét néhány százalékkal felemelték. A kiküldött inspektorok a tárgyalásokról felvett jegyzőkönyvet Bucurestibe küldték a munkaügyi miniszteriumhoz jóváhagyás végett. Egyébként Popescu aradi

munkafelügyelő Aradra érkezett és átvette hivatalának vezetését és azokat a tárgyalásokat amelyek elutazása miatt nem tudott befejezni, a közeli napokban folytatja.

Parlament nélkül.

(Mussolini kivételes hatalma.)

Róma. Az olasz király ma dekretumot írt alá, amely Mussolini miniszterelnököt felhatalmazza, hogy az alkotmány és a pénzügyi politika kérdésében az 1923. év végéig a parlament jóváhagyása nélkül is kormányozzon. Mussolini mai bemutatkozó beszédével még politikai ellenfelei körében is nagy sikert aratott. Beszéde alatt a képviselők túlnyomó többsége benntartózkodott a parlament üléstermében és csupán a kommunisták voltak távol akik közül többen most is Oroszországban vannak, ahol a szovjetkormány vendégek. A szociális ták mindvégig csendben ültek helyeiken és figyelték az események fejlődését. Mussolini aminek nézetének adott kifejezést, hogy a parlament ellenőrzés felesleges. Eleinte számos képviselő csak habozva szavazott bizalmat Mussolininak. Amikor azonban megtudták, hogy a király az első napon aláírta Mussolininak a felhatalmazást adó dekretumot, akkor már a többség is magáévátette a király döntését. Mussolini kormánya 1923. júniusáig nem terjeszt be költségvetést.

A Landau-pör.

(Sipos Kamilló nem akart vallani.)

Budapest. A Landau-pör mai tárgyalásán Landau Elemér azt vallotta, hogy Ruzics 500 ezer koronát kért tőle annak a vezérkari tisztnek a számára, aki kiszabadítja Landau Adolfot és a fiát, Landau Adolf a tanu nagybátyja közölte vele, hogy Danszky bántalmazta őket. Ezután dr. Sipos Kamilló vallomástétele következett, akit ezuttal, mint tanút hallgattak ki. Sipos az általános kérdések során elmondotta, hogy büntetlen előéletű.

Tárgyalásvezető: Ön büntetlen előéletű?

Sipos: Igen. Most ugyan 5 év fegyházra vagyok ítélve, de ha zsidó még egyszer öngyilkos lenne, akkor szívesen megraknám még egyszer!

A tárgyalásvezető erre Sipost látható felindulással félbeszakította:

— Ez nem korcsma, itt nem utszéli dorbézolás van! Tessék úgy beszélni, ahogy azt a bíróság iránti tisztelet megszabja!

Sipos ezután a vallomást a katonai perrendtartásra hivatkozva, megtagadta. A tárgyalásvezető erre figyelmeztette, hogy vallani köteles és csupán olyan kérdésekre tagadhatja meg a választ, amelyekből hátránya származhatnék. Miután Sipos újból megtagadta a vallomástételeit, fél óras szünetet rendeltek el. Ezután kijelentette, hogy egyes kérdésekre esetleg válaszol. Azt nem tudja, hogy Danszky bántalmazta-e Landaukat, csak azt, hogy sokan ütötték őket. Ő Danszkytól kapott parancsot az ülésgelésre

A cári ékszerek.

(Satraphernes tiarájának szelleme kísért).

A külföldi lapok gyakran adnak hírt arról, hogy az orosz koronázási ékszerek egyes darabjait hol Londonban, hol Bécsben, hol pedig Newyorkban, vagy Stockholm-ban kínálják eladásra. Most ezeket a híreket megcáfolja a *L'illustration* című párisi lap, amelynek tudósítója Oroszországban járt és a Szovjetkormány engedelmével megtekintette, sőt le is fényképezte a felügyelő-bizottsággal együtt a koronázási ékszereket a koronával és az Orlov-gyémánttal ékesített jogarral együtt, amelyek az utolsó darabig hiánytalanul megvannak. A lap most érkezett számában közli a fényképet és a tudósító a hozzáfűzött magyarázatban elmondja, hogy mikor az ékszereket zár alá vették, 63 tagból álló bizottságra bízta annak gondozását. Ennek a bizottságnak több tagja azonban nagyon gyanusan viselkedett, mire az egész bizottságot forradalmi törvényszék elé állították és ennek létele alapján 21 tagját kivégezték, a többit pedig börtönbüntetésre ítélték. Ezután új bizottságot neveztek ki, amelynek a francia származású Fabergének, a cár volt udvari ékszerészének a fia is tagja. Ő egyúttal a bizottság szakértője is és az ő becslése szerint az ékszerek értéke körülbelül százmillió frank.

A koronázási ékszerek legértékesebb darabja a jogar, mert az Orlov-gyémánt, amely disziti, maga két és fél millió rubelbe került. Rendkívül értékes darabja még: a Szent András-rendjel láncja és csillogója a briliánsokból alkotott sarkokkal, az ékkövekkel kirakott földgömb. II. Katalin és-Alexandra cárnők koronái további tizenhárom gyöngyökkel és briliánsokkal ékeskedő diadém, azonkívül több csodás szépségű gyöngygyakék. Most már csak az a kérdés, vajjon az ékszerek mindegyik darabja valódi-e és nem történetes-e az, hogy a „hű sáfárok” az ékszerek egynemelyikéről utánzatot készítettek és az eredeti darabokat eladták. Ezt annál inkább fel lehet tételezni, mert ismeretes dolog, hogy Oroszországban vannak a legügyesebb ötvös munkások, akik még a régi ékszereket is bámulatos hűséggel tudják utánozni. Hiszen Oroszországból került ki Satraphernes híres tiarája is, amely a párisi Louvre-muzeum mint eredeti darabot vásárolt meg és amelyről csakhamar megállapították, hogy hamisítvány, amelyet egy tulai ötvösművész készített. Ennek a tiarának a botránya heken át foglalkoztatta annak idején a világ összes lapjait és a vége az lett, hogy eltávolították a Louvre gyűjteményéből. Mindenesetre különös, hogy a francia ujság, amely közli az ékszereket és a felügyelő bizottság tagjait ábrázoló

csoportképet, megfélekedzik Satraphernesről.

Hogy áll a leu?

November 17-én fizettek 100 leuért:

Párisban ^{Bucuresti je leu-tól kezdve} 9-30 frankot ^{Epostul jelen leu-tól kezdve} 9-62 frankot

Zürichben 3.50 frankot.
Budapestben 1650 koronát
Newyorkban 66½ centet
Berlinben 4800 márkát
Belgráiban 40.60 dinárt.
Bécsben 47000 kronát

Régi mesterek művel.

(Százerek gyűlnek össze az Ernst-aukción).

Budapest. Az Ernst-muzeumban a napokban nagyszabású akció kezdődött, amelyen régi mesterek festményei, fémtárgyak, porcellánok és különféle dísz tárgyak kerültek eladásra. Az aukció ötödik napjának eredménye a következő:

Festmények: Ledoux Márta: Olvasó nő 76 ezer, Libay Lajos: Hegyi táj 68 ezer. (A Szépművészeti Múzeum vette meg). Ligeti Antal: Keleti táj (288.) 59 ezer. U. a. Keleti táj (289.) 45 ezer. Lopez Vicente 22.500, Lotz Károly: A huszár (297.) 77 ezer. U. a. Vágató ulánus (298.) 70 ezer. U. a. Az Igazság és Mérséklet allegóriája (300.) 28.500. Loutharbourg: Tengeri vihar 56 ezer. Magnesco: Szent Antal prédikál a halaknak 53 ezer. Mahlknecht: Táj 41 ezer. Id. Markó Károly: Olasz táj (319) 457 ezer. U. a. Nyugvó nympa (320.) 60 ezer. Ifj. Markó Károly: Tájkép (321.) 31 ezer. U. a. Tájkép (322-a.) 80 ezer.

Fémtárgyak: Csüggő hall-lám párs (1514.) 45 ezer. Két-olasz ajtó fogantyú (1518.) 36 ezer. Vénusz bronzszobrocskája (1519.) 69 ezer. Álló óra (1532.) 195 ezer. Nagy cloisonné-váza (1534.) 190 ezer. Francia kandalló-készlet (1539.) 39 ezer. Török tüzhely (1540.) 30 ezer. Bronzcsillár (1543.) 270 ezer.

Különléte: Üvegcsillár (1544-a) 250 ezer. Róna József: Anya és gyermeke, bronzcsoport (1544-b.) 180 ezer. Atlasz vállán tartja a földgömböt óra alakjában (1544-c) 171 ezer.

Porcellán: Kétszemélyes teáskészlet, cseh (773.) 190 ezer. Tüskör (790.) 10.500. Szerelmespár kalitkával szines porcelláncsoport (703.) 16 ezer.

Az értékes festmények nagy része a Szépművészeti Múzeumba került részint vásárlás, részint ajándékozás útján.

Bevonják a cseh ötkoronásokat.

Prága. A pénzügyminiszterium november hó 11-én kelt rendelete alapján az 1919. április 15-éről keltezett ötkoronás bankjegyeket folyó évi december 31-ével forgalmon kívül helyezik és eddig is már csak a pénzügyminiszterium bankhivatalánál váltigolható be.

Aradi tanár a chilei földrengésről.

(Mi a szökőár és hogyan keletkezik a vitzölcsér?)

Az apró politikai csetepaték, a melyekkel hasábokon keresztül foglalkoznak a lapok, vasuti katasztrófák és a háborús hírek a délamerikai borzalmas földrengés világszenzációja mellett. Dél-amerika nyugati partjain megmozdult a föld. A haragvó isten rejtélyes erőket szabadított fel, amelyek küzdelmes emberi munkák év százados gyümölcseit semmisítették meg és ezrekre menő emberéletet pusztítottak el. A legmerészebb fantáziával sem lehet felérni ennek a rettentő katasztrófának nagyságát. Virágzó városok és községek lettek a földszínnel egyenlővé és hogy a szörnyűség teljes legyen, tüztenger borította el a romhalmazokat, amelyek alatt rémülettel felőrült emberek kerestek menedéket.

A földrengés mellett — írják a lapok — a legnagyobb pusztításokat a szökőárak és a vitzölcsérek okozták. Iskolai tanulmányokból még bizonyára emlékeznek a nagy tengeri viharok alatt ritkán felbukkanó vitzölcsérekre, amelyek megvakított hajókat emelnek fel és rettentő kavargó tánc után darabokra zúzva csapják a tenger hullámaiba. A szökőárról is tanítottak, amelyek hajókat vernek a sziklás partokhoz. Érdekesnek tartottuk feleleveníteni az emlékeztetőbe a két pusztító elem keletkezésének okát és érdeklődni, hogy milyen szerepet játszhattak a partoktól ötven kilométer távolságban levő chilei városok pusztulásában? — Ezekkel a kérdésekkel kerestük fel Lejtényi Sándort, az aradi katolikus főgimnázium tudós tanárát.

Sport.

"A vadevezősök."

(Válasz egy közleményre.)

Strifler Ferenc ur az Aradi Közlöny folyó hó 16-iki számában egy nagyon tanulságos cikket írt az evezős sportról, melynek fejlődése ma már városunk sportéletét az ország összes városai fölé emeli. Többek között erős támogatást intéz a Maroson sportoló ugynevezett „vadevezősök” ellen. Lehet, hogy igaz van Strifler urnak, de nem lehet helyes az, hogy egy sportágat, mely egyesületekben, — a meglévő két egyesület keretein belül — a sportolni kívánók szélesebb rétegei számára lehetetlenné legyen téve, először az egyesületek exkluzív volta, másodsor a tagsági és felvételi díjak horribilis magassága folytán. A sport, az egyetemes sport nem ismerhet társadalmi kassztokat, a sport mindenkié. A vadevezősök is sportemberek. Ha nem is abból a társadalmi rétegből rekrutálódnak is, mely megfelelne az egyesületek nivójának, mégis csak szeretnének sportolni. Nem vitatom az egyesületek hasznos sportműködését, de éppen a sport fejlődése s az általuk szolgálta példa hozza magával a vad evezősök elszaporodását.

Gondolja meg Strifler ur, hogy az ön diákjai, akiket a nevesebb sportszervezők szeretőben nevel, nem mind abból az osztályból kerülnek ki, melynek lehetővé van téve az egye-

— A szökőárak — mondotta Lejtényi Sándor — leggyakrabban földrengésektől keletkeznek. A tenger alatt megmozdult föld mozgásba hozza a hatalmas vitzölcséret és a szabályos hullámokkal ellentétes mozgás óriási, husz-harminc méter magas hullámhegyeket teremt. Délamerika sziklás partjain keresztül törtek ezek a hatalmas hullámhegyek és nagy területeket vízzel árasztottak el. A katasztrófa hozzájárulhatott a bekövekedett dagály is. A vitzölcsér szintén a tenger réme, amely ugyanazon okokból származik, mint az alföldön viharok alkalmával igen gyakori forgószél. Felhőkig érő homoktölcsért emel a forgószél a pusztákon és kavargva száguld pusztitva mindent, ami útjába esik még a vihar előtt. A chilei partoknál feltámadt vihart valószínűleg a földrengés következtében előállott légáramlat okozta. A szökőárak által elöntött partvidéken végig száguldottak a forgószél által támadt vitzölcsérek és elpusztítottak embert, állatot és romba döntöttek a földrengés és árvíz által meghagyott építményeket. Délamerika, különben vulkánikus terület és valószínű, hogy a földrengésnek vulkánikus okai vannak. Legutóbb 1902-ben volt Chilehez közel Mont Pelée szigetén földrengés, amely vulkánikus kitérésekkel járt. A forró láva és a földrengés a szigetet 36 ezernyi lakosságával teljesen elpusztította.

Páris. A Havas ügynökség jelentése szerint a chilei földrengésnek újabb 1800 halott áldozata van. A sebesültek száma kétezerrel szaporodott.

sületekben való evezés, akik szintén szeretnék az őket megillető részt a nemes sportból kivenni. Végül ne féltesse ön a vadevezősök testi épségét. Megfelelnek azok magukért. Még nem volt rá példa, hogy egy is belefullt volna. Mi, az egyetemes sport, a társadalom minden rétegét foglalkoztató sport hívei csak örömmel látjuk a vadevezősök sportolását, ami szintén reményt nyújt arra, hogy az ifjuságunk testben és lélekben erősebb lesz a régieknél. Knizse Jenő egy vadevezős.

Utcai harc Kölnben.

(A tömeg üzleteket rabolt ki.)

Köln. Tegnap este 7 óra felé nagy csődület támadt a Neuer Markton, ahol mintegy ezer ember gyűlt össze. Mikor a rendőrség szét akarta ezeket oszlatni, összetűzésre került a sor úgy, hogy a rendőrség kénytelen volt fegyverét használni. Az üzleteket már 7 óra előtt bezárták. A város déli részében sok üzletet kifosztottak. Nagy tüntető csapatok kövekkel, vasdarabokkal és szerszámokkal bezárták a kirakatokat és kirabolták az üzleteket. Különösen a cipő-, ruha- és élelmiszerüzletekre vetették magukat. A rendőrség közbelépését a sűrű köd nagyon megnehezítette. A kár sok millióra rug. A szétzúzott kirakattáblák üvegszilánkjai sok embert megsebesítettek. A rendőrségi elnök a zavargás miatt az éttermek és kávéházak záróját 11 órában állapította meg.

HIREK.

A lugosi püspök Aradon.

(Az aradi görög katolikusok vendége).

Tegnap délután Timisoara (Temesvár) felől Aradra érkezett dr. Nicolescu Sándor lugosi görög katolikus püspök, akít az aradi görög katolikus intelligencia fogadott. A püspök Vulcanba utazik templomszentelésre és ezt az alkalmat felhasználta, hogy aradi hiveit meglátogassa. Popa József aradi görögkatolikus esperes látta vendégül a főpapot, aki mindössze 40 éves. Fiatal kora dacára válsztották meg a magas méltóságra a nagy intelligenciájú egyházi férfit, aki hét nyelven beszél és beutazta egész Európát. Fiatalabb korában Amerikában is elkészkedett. Tegnap este az aradi gör. kat. intelligencia az illusztris vendég tiszteletére a Fehér Keresztben társasvacsorát rendezett, amelyen résztvett Zima Tibor országgyűlési képviselő is. Popa József aradi esperes lelkes szavakkal köszöntötte fel a püspököt, aki magasröptű beszédben köszönte meg a szívélyes fogadtatást és vendéglátást. Beszéltek még dr. Brinzeu Miklós lugosi kanonok, aki a püspököt utján kíséri, Bárdosi Demeter ezredes és Balteanu ipariskolai igazgató. A püspök a megjelentekkel szívélyesen elbeszélgetett s azután nyugovóra tért. Dr. Nicolescu püspök ma reggel elutazott Vulcanba.

— **Ottó extrónörökös születésnapja.** Budapest. November huszadikán lesz Ottó trónörökös tizedik születésnapja, amelyet a legitimista lapok hiradása szerint országszerte készülnek megünnepelni. A Bazilikában ünnepélyes szent misét mondanak, amelyre a rendező-bizottság meghívókat bocsájtott ki. A misét Hanauer István váci megyéspüspök fogja pontifikálni. Az ünnepségre a legitimisták meghívták: a főrendeket, a képviselőket, a titkos tanácsosokat, a hatóságokat, a felekezéseket, a közélet minden társadalmi és művészeti szervét, a pénzügyvilág képviselőit és a munkásság vezetőit.

— **Az új német kormányelnök.** Berlin. Ebert köztársasági elnök megbízta Kunot, a hamburg-amerikai szállító vállalat igazgatóját a német birodalmi kormány megalakításával.

— **Uj román lap Aradon.** Ma jelent meg Aradon egy új román napi lap első száma. A lap címe: „Solidaritatea”. Felelős szerkesztője A. Cotrus.

— **A helyettes külügyminiszter.** Bucuresti. Duca külügyminiszter elutazott Lausanneba. Távolléte alatt Marsescu munkaügyi miniszter fogja helyettesíteni külügyminiszteri teendőiben. A külföldi nagykövetek, akik a román fővárosban tartózkodnak, tegnapelőtt felkeresték Duca külügyminisztert s mielőtt elutazott volna a lausannei konferenciára, a legfontosabb kérdéseket tanácskozási tárgyává tették. (Rador.)

Interpelláció a budapesti tőzsdéről

(Haller István a kontremín ellen. — Szóváltás Bethlen és Rassay között.)

Budapest. Haller István ma interpellációt jegyzett be a nemzetgyűlési naplóba. Az interpelláció tárgya: a kincstárt károsító tőzsdéi visszaélések sorozata lesz. — Haller a kontremín ellen irányuló interpellációját a jövő hét szerdáján fogja elmondani és erről már nyilatkozott is egy hírlapírónak. Nyilatkozatában többek között a következőket mondja:

— A tőzsde a nemzeti vagyon jókora része fölött diszponál. — Nem lehet tehát közömbös, hogy ezt a vagyont adózás szempontjából hogyan értékelik. Az államnak szüksége van az állampolgárok fokozott adószolgáltatására és erre a célra jóformán hetenként várja a törvényhozás az újabb és újabb adótörvényeket. A bankokban és az ipari vállalatokban inkorporált jövedelmező tőke kell, hogy a megfelelő hányvordát viselje a nemzet terheinek. Ez azonban nem történik meg, hogyha az általános drágulás mellett a tőzsdéi spekuláció mesterséges módon megakadályozza a részvénytőke átértékelését és ennek következtében azoknak oly adószolgáltatását, aminőt ezidőszerint egyéb jö-

— **Esküvő.** Fászkerti Tibor aradi író és újságíró ma kötött házasságot Balla Böskével, az ismert nevű aradi írónővel. Fászkerti részéről Zima Tibor országgyűlési képviselő, kamarai főtitkár, Balla Böske részéről Fodor Zsigmond budapesti bankigazgató volt a tanu.

— **A közigazgatási tanács.** Bucuresti. A közigazgatási reformot előkészítő bizottság tegnap Vaitoianu tábornok belügyminiszter elnöke alatt ülést tartott, amelyen először a közigazgatási bíráskodás ügyét tárgyalták. Majd a közigazgatási tanács összeállításáról volt szó. Elfogadták azt a javaslatot, amelynek értelmében ennek a tanácsnak tagjai élethossziglan neveztetnek ki, rendkívüli tagjait pedig, mint szakértőket időről-időre jelölik ki. (Rador.)

— **Moldován tanfelügyelő a tanügyi kongresszuson.** A nyár folyamán Bucurestiben országos tanügyi kongresszust tartottak, amelyen új és fontos tanügyi reformokat tárgyaltak le. Most arról értesülünk, hogy az aradi tanfelügyelőségre távirat érkezett a közoktatásügyi miniszteriumtól, amelyben Moldován József tanfelügyelőt meghívják a november hó végén megtartandó országos tanügyi kongresszusra. Valószínűleg ezen az értekezleten elintézték nyer sok más ügyvel egyetemben a megyei iskolák felépítése, a tanszergyár és az új tanítóképző felállítását. Ezenkívül a zsidóiskola tanítási nyelve felől is határozni fognak. Más városok tanügyi vezetőszemélyiségei is részt vesznek a konferencián, amelyre néhány nap múlva elutazik az aradi tanfelügyelő.

— **Rendkívüli kormánytanács Ausztriában.** Bécs. Az osztrák kormány törvényjavaslatot nyújt be, a melyben rendkívüli kormánytanács alakítására kér felhatalmazást. A tanácsba az összes pártok, számarányaik szerint, huszonnégy képviselőt küldenek. A tanács feladata az lesz, hogy elsősorban azokat a rendszabályokat vizsgálja meg, amelyeket az Ausztria konzervatív részéről hozott genai egyezmény tesz közzétételé.

vedelmek, de főként az ingatlanvagyony visel. Hogy ezt az állapotot mesterséges machináció idézi elő, az mindenki előtt világos, aki csak valamennyire is figyelemmel kíséri a tőzsdéi életet. Éppen ezért az államkincstár és a nemzeti vagyon érdekében különösen most, amikor az ipari vállalatok és a bankok mérlegeinek összeállításáról van szó meg kell szüntetni az ilyen visszaéléseket. Ennek a módját megtalálni nem az én feladatom ugyan, de hajlandó leszek arra is, hogy a kormányzatnak konkrét előterjesztésekkel szolgáljak.

Budapest. A nemzetgyűlés tegnap ülésén keletkezett nagy tumultusban Rassay Károly Bethlen István miniszterelnöknek Drózdly Győző megjegyzésére tett kijelentésére azt kiáltotta, hogy ilyen hangot ő sem fog eltűrni, de nem tűr el még más gonoszságokat sem. Almácssy nemzetgyűlési elnök Rassayt ezért a kijelentéséért a mentelmi bizottság elé utasítani javasolta. A nagy zajban azonban a képviselők egymás szavát sem hallották, nehogy Almácssy elnök javaslatát hallották volna, erre az elnök javaslatát visszavonta.

— **Petőfi-est Pécskán.** A pécskai kaszinó nagyteremben november hó 18-án, szombaton este 8 órai kezdettel műsoros Petőfi-estély lesz, a melynek műsora a következő: 1. Előbeszéd. Elmondja: Bérczy Lajos. 2. Hubay Kremonai hegedűs. 3. Hubay Serenade. Dr. Ungár Imre, zongorán kíséri: Kárpáti Károly. 4. Petőfi méltatása. Ünnepi beszéd tartja: Reicher Endre. Előadás közben szavalnak: a) „Est” Harsányi Maca, b) „Minek nevezzelek” Friedman Bözsike, c) „Szeptember végén” Koncz Gizike, d) „István öcsémhez” Sinberger Sárika, e) „Egy gondolat bánt engemet” Lelik Ferenc. 5. Petőfi dalok zongora és cigányzene kíséret mellett éneklük: Almácssy László, Krohn János, Lelik István, Karácsonyi Iván és Kárpáti Károly. 6. „Magyar szóló” táncolja: Lukács Bözsike. Az ünnepély befejeztével tánc lesz.

— **Házasság.** Fehér Ferenc és Bornstein Sári vasárnap déli 12 órakor tartják esküvőjüket lakásukon Piata Catedralei (Tököl-tér) 7. sz. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Aláírják a magyar—cseh kereskedelmi szerződést.** Budapest. A magyar—cseh kereskedelmi szerződést valószínűleg szombaton írják alá. A szerződés azonban csak a két kormány jóváhagyása után lép életbe. A szerződés, néhány kisebb jelentőségű pontjától eltekintve, — mint például a határmenti forgalom — általános jellegű és nagy vonásokban szabályozza a két ország egymáshoz való kereskedelmi viszonyát. A többi szerződés sorsát a további tárgyalások fogják eldönteni hamarosan.

— **A Központi étterem igazgató-sága világvárosi mintára a szálló disztermében Bar-helyiséget rendez be, ahol e hó 21-től kezdve este nyolc órai kezdéskor Olga és Teddy európai híru táncművészek szebbnél szebb táncatrakciókat fognak bemutatni. A helyiség reggelig van nyitva és a helyi zenekar gondoskodni van. Beképzés útján**

— **Öt angol miniszter megbukott.** London. A választásokon öt miniszter bukott meg. A kormánynak nyolcvan főnyi többséget sikerült szereznie. A munkáspárt az utolsó pillanatokban tört előre és száznegyven mandátumot szerzett.

— **Meglopott alezredesné.** Retsch Frigyesné román királyi alezredes neje ma feljelentést tett a rendőrségen, hogy 57 ezer lei értékű ékszereket ellopták. Az uriaszony egy aradi szállodában lakik, ahonnan ma reggel a Piata Catedralei (Tököl-térre) ment bevásárolni. Elindulása előtt zsebébe tette ékszereit és csak amikor visszatért szobájába, vette észre, hogy azok hiányzanak. Valószínű, hogy egy élelmes tolvaj megsejtette a zsebben levő értékeket és klopoltá onnan. A rendőrség a tolvaj kézrekerítésére megindította a nyomozást.

— **Bíróság elé állítják a szultán minisztereit.** Páris. Angorai jelentés szerint a nagy nemzetgyűlés Kemal pasa javaslatára elhatározta, hogy a szultán minisztereit bíróság elé kell állítani. A határozat végrehajtásáról később fognak dönteni.

— **Megszökött lakásfosztogató.** Vakmerő rablás történt ma délben a Str. Coasei (Kasza-utca) 32. számú házban. Borsos Mártonné lakása előtt egy csukott folyosó van, amely a nyári konyhába vezet. Dél előtt fél 12 órakor a háziasszonynak dolga akadt a konyhában és véletlenül nyitva felejtette a folyosó udvarra nyíló ajtaját. Amikor visszatért és benyitott a lakásába, rémülten látta, hogy egy férfi áll a szekrénye előtt és nyugodtan rakja zsebre a kiszedett ékszereket. Az asszony segítségért kiáltott, erre a férfi az ajtóhoz ugrott félre dobva Borsos Mártonné és kirohant az utcára. A kiáltozásra összeszaladt házbeliék üldözöbe vették a rablót, akinek azonban sikerült elmenekülnie. Borsos Mártonné feljelentést tett a rendőrségen, ahol széleskörű nyomozást indítottak a rabló kézrekerítésére. Valószínű, hogy a tettest a bemondott szemleyleírás alapján hamarosan sikerül elfogni. Borsos Mártonné kára több mint tízezer lei.

— **Az „Ifjútság” hetilap 3-ik száma rendkívül érdekes tartalommal jelent meg.**

— **Haladás előadás ma délután háromnegyed 6 órakor a Kulturpalotja nagytermében.** A műsor érdekessége és tömörsége miatt az előadás pontosan kezdődik.

— **Román irodalmi délután lesz vasárnap, e hó 19-én délután 5 órai kezdettel a Kulturpalotában.** I. D. Stefanescu bucaresti szépművészeti akadémiai tanár kilitásba helyezte, hogy az ekkor általa megtartandó szabadelőadással kapcsolatosan eredeti Grigorescu-festményeket fog bemutatni.

— **Tízmillió lopás a német birodalmi bankban.** Berlin. Tegnap a birodalmi bankban egy 10 millió lo-pást fedeztek fel. A birodalmi bank több vidéki fiókjának nagyobb összegeket küldött s amikor a Schlesischer Bahnhofon levették a pénzcso-magokat az egyik autóról, megállapították, hogy egy pénzeszsák ezer darab 10 ezres bankjeggyel hiányzik. A rendőrség azonnal megindította a nyomozást és azon a véleményen van, hogy a pénz még magában a banképületben tünt el s így elsősorban 19 pénzolvasó és a birodalmi bank azon főtisztviselőinek kihallgatására kerül a sor, akiknek ezzel a pénzzállítással valamilyen dolguk volt.

— Meghívó. Az „Aradi Orth. Izs. Jót. Nőegylet“ f. hó 19-én d. u. 5 órakor (Szt. Pál-u. 10. sz.) rendkívüli közgyűlést tart, melyre összes tagjait tisztelettel meghívja az Elnökség.

— Összeszúrka! legény. Az aradi ügyészségnek ma telefonon jelentették, hogy Clurilás Floreát három curticii (kürtösi) legény összeszúrta úgy, hogy súlyos sebeivel be kellett szállítani az aradi kórházba. A tetteseket: Bogát Jánost, Illiést és Pétert a csendőrség elfogta és beszállítja az aradi ügyészség fogházába.

— Meglopott asszony. Verebély Ferencné ma feljelentést tett a rendőrségen, hogy a Piata Imperatul Traian (Atilla-téren) kilopták zsebéből tárcáját, amelyben 3600 lei volt. Érdekes, hogy amikor az asszony a lopást észrevette, kétségbeesetten panaszkodni kezdett a körülállók-nak, erre egy uriaszony átadta neki üres tárcáját és elmondotta, hogy egy fiatalember néhány perccel előbb átnyujtotta neki és elszaladt. A tréfa tartalmát a rendőrség megindította a nyomozást.

— A kommunista udvariassága. Franciaország az udvariasság hazája és ha van hazája az udvariasságnak, úgy az ma bizonyára Oroszország. Ha véletlenül francia vér is csergedezik ereiben, a kommunista nem tagadja meg magát. Laffou francia kommunista képviselő, mint párisi táviratunk jelenti, a kamara mai ülésén beszéde során udvariatlan kifejezést használt Poincaré miniszterelnökkel szemben. Poincaré erre udvariassan Laffou felé kiáltott: „Őn vagy visszavonja szavait, vagy szemtelen ember, akinek gorombaságait nem fogom eltűrni!“ Hiába akarta tovább folytatni beszédét Laffou, Poincaré addig ismételte közbeszólását, amíg végül is Laffou kijelentette, hogy kifejezését „jóhiszeműen“ használta. Udvariassági téren ez volt az első összeütközés a franciák és kommunisták között. Az udvariasság győzött és azt hisszük, hogy ilyen nevelés mellett a francia kommunisták csak másodsorban lesznek kommunisták, elsősorban udvariassági franciák.

— Szurkálással végződő családi perpatvar. Véres kimenetelű családi botrány történt tegnap este Aradon. Ranesco Nicolai, a IV-ik kerületben posztoló rendőr tegnap este 8 órakor hazatért a Bul. Regele Ferdinand (Borcs Beni-téren) levő lakására, ahol civakodni kezdett feleségével. A civakodásból verekedés támadt. Az asszony egy felhevült pillanatban előkapta férjének bajonettjét, amellyel Ranesco Nicolait homlokán súlyosan megsebesítette. A sérült ember a szurkás következtében elvészítette eszméjét. A helyszínen dr. Dragăciu Aurél, hatósági orvos és Stauber Aurél, a rendőrség nyomozóosztályának főnöke jelent meg. Az orvos bekötözte a rendőr sebeit és a kórházba szállította. A verekedő asszony a következményektől való félelmében elbujt és csak a késő esti órákban találta meg a rendőrség az udvar egyik félreeső helyén. A rendőrségre kísérték, ahol megindult ellene az eljárás.

A guruló szovjet-rubel.

(Hogyan terjesztik a bolsevizmust? — Művészek a propaganda szolgálatában.)

Stockholm. A Svenska Dagbladet oroszországi levelezője érdekes levelet írt arról, miképpen igyekeznek a szovjet apostolai a bolsevik eszméket és tanokat világszerte elterjeszteni. Az első és legtermészetesebb eszköz itt is a pénz, még pedig aranyban. Egyedül Svédországon át július hónapban 40 millió aranyrubelt csempésztek át a nyugati országokba propaganda-célokra. Berlin, Bécs, Páris, London és Róma a propaganda-hálózat főszékhelyei. — Badek népbiztos 1918-tól 1921-ig ezeknek az országoknak a megtérítésére 2 és fél milliárd rubelt fordított. Zinovjev pedig, aki a török és az indiai propagandát intézte, eddig 70 milliót költött el. A tudósító megfelel arra is, hogy honnan teremtették elő ezt a rengeteg pénzt. — Elkobozták a bankok minden aranyát, a templomok, magánosok arany-, ezüst- és drágaköveit, ami összesen 55 kilogramm gyöngyöt és 340 kilogramm szin-aranyat tett ki. A pénz mellett nagy szerepet játszik a propaganda eszközei között a „tudomány“ és a „művészet“ is. A bolsevista állameszmé apostolai akadémián és egyetemen nyerik kiképzésüket. Csak akik ezeken szerezték oklevelüket, kap engedélyt és megbízást az új eszmék terjesztésére és misszionáriusok módjára járják be a világot. Ezekhez csatlakoznak a művészapostolok: színészek, festők, szobrászok, akik arra vannak hivatva, hogy eszményesítsék a bolsevizmust. Ezek az úgynevezett propagandavonatokon tesznek körutakat az országban. Érkezésüket előre tudják mindemitt és már előre összerelik a népet a művészek előadásaira. — Minden művésznek megvan a maga külön feladata. Azonban az általános nyomor megváltoztatta a művészek gondolkodásmódját is. — A művész most már azért indul el vidékre, hogy kenyeret szerezzen és nem azért, hogy eszmét terjesszen. A vidékre kiránduló művész a rajta levő holmát kicseréli élelmiszere és az így megszerzett élelmiszer fölöslegéből újra beszerzi a városban a tuladott ruhaneműt. Majd amikor kitapasztalta, hogy mire van szüksége a falunak, sőt, gyufát, posztót, ócska ruhát és egyéb dolgokat visznek falura és cserélik el élelmiszere. A művészek és tudósok tehát tele zsákkal térnek vissza a városba. Idővel azonban a publikum érdeklődése erősen megcsappant a tudományos előadások iránt. Tehát cselhez folyamodtak. A hangversenyeket még hajlandó a közönség végighallgatni, tehát a hangverseny megkezdése előtt a tudós mondja el a maga mondókáját és csak azután következik a hangverseny. A szovjetre nézve

szomorú tény, hogy a tudósok és művészek előtt is már háttérbe szorult a tudomány és a művészet kérdése, elsőnek az üzletet tekintik, mert legfontosabb az élet kérdése, ami minden mást elnyom.

Irodalom, művészet

Barabás Márton tárlata.

(Képkiallítás a Kulturpalotában.)

Ma délelőtt nyílt meg a Kulturpalotában Barabás Mártonnak, a tehetséges fiatal festőművésznek második aradi képkiallítása. A tavasszal rendezett tárlatán előnyösen ismerte meg Arad műértő közönsége a művészt, aki visszavonult a szomszédos Radnára, ahol egész mostanig szorgalmasan dolgozott. Félesztendei munkájának termését, 56 nagyobb festményt állított ki ezúttal Barabás Márton. Valamennyi radnai, lippai és solymosi tájkép. Barabás ezúttal is impresszionista nyomon halad. Szereti a napfényt, a ragyogást és mindezt erőteljes vonásokkal vetíti vászonra. Legsikerültebb képei azok, amelyeken a távlatot oldja meg szerencsés kézzel, a színek virtuóz játékával (Októberi hó, Őszi táj, Maros-parton, Mária-Radna látképe, Falusi utca, Solymosi vár, Látkép, Radna-Lippa látképe, Radnai templom Vashid). Ezekben a képekben felismerhető a művész kivételes tehetsége és nagy koncepciója. A Nyári búcsú Mária-Radnán, Heti piac, Bucsu, Pihenő szekerek, Lippai strand, szindus alkotások, mozgalmasság, elevenek, telve levegővel. Igen sikerült alkotás a nap sütéses lippai utcaszélet ragyogó napsugarával, vibráló levegőjével. Ezeket kívül kiemelkedik egy hatalmas vászon, amely a művész feleségét egy domboldalon erős napfényben ábrázolja. Ezen a vászmon összhangba jut a figuralista a tájképfestővel. Kisebb tájképei hangulatosak, színesek.

A tárlat inkább újabb bemutatkozás a művész félesztendei fejlődéséről. Egy héttig láthatók Barabás újabb képei, amelyekkel azután Erdély nagyobb városába megy. Akik szeretik az impresszionista festményeket jól ismerik tájakról, azok bizonyára gyönyörködni fognak Barabás újabb képeiben. (—)

• Heti műsor. Szombat este 7 és fél órakor: Tatárjárás. C. bérlet. 10% órakor: Morfium. C. bérlet. 10% órakor: Vasárnap d. u.: Cigányprimás. Este 7 és fél órakor: Sárga csikó. A. bérlet. 10 és fél órakor: a Gólya.

• A színház vészlámpái. A színházi bizottság ma ülést tartott Robu János dr. főpolgármester elnöke alatt. A gyűlésen elhatározták, hogy a jelenleg rossz állapotban levő színházi vészlámpákat jókarba helyezik. • Győző Alfréd, az aradi közönség közkedvelt komikus játszása szombaton este a Tatárjárásban

Wallerstein tartalékos hadnagy szerepét. Érdekessége lesz még a darabnak az, hogy Lörentey szerepét Galetta Ferenc kreálja. Magyorósi önkéntes szerepét Balogh Böske játsza, aki tánc-számokat mutat be.

• Drámai bemutató lesz szombaton éjjel a városi színházban. A budapesti Renaissance-színház nagyértékű ujdonsága; a Morfium izgalmas, idegekre ható dráma kerül bemutatásra. A vezető szerepeket Kálmán Sári és Sipos Zsigmond játszzák.

• Arad egész diáksága ott lesz a városi színház szombati délutáni ifjúsági előadásán. A legszebb magyar népszimfű, a Piros bugyellár kerül színre Barics Gyulával a főszerepben.

• Vasárnap délután a Cigányprimás kerül színre. Vasárnap este Barics Gyula felléptével a Sárga csikó című magyar népszimfű van műsoron.

• Ötletes amerikai vígjáték kerül bemutatásra a városi színház vasárnap éjszakai előadásán: A Gólya című vígjáték. A vezető szerepeket Gergely Giza, Harmath Mária, Jávör és Darvas játszzák.

• A hétfői Petőfi-disztribúción jegek már most elővételben válthatók a színház pénztáránál.

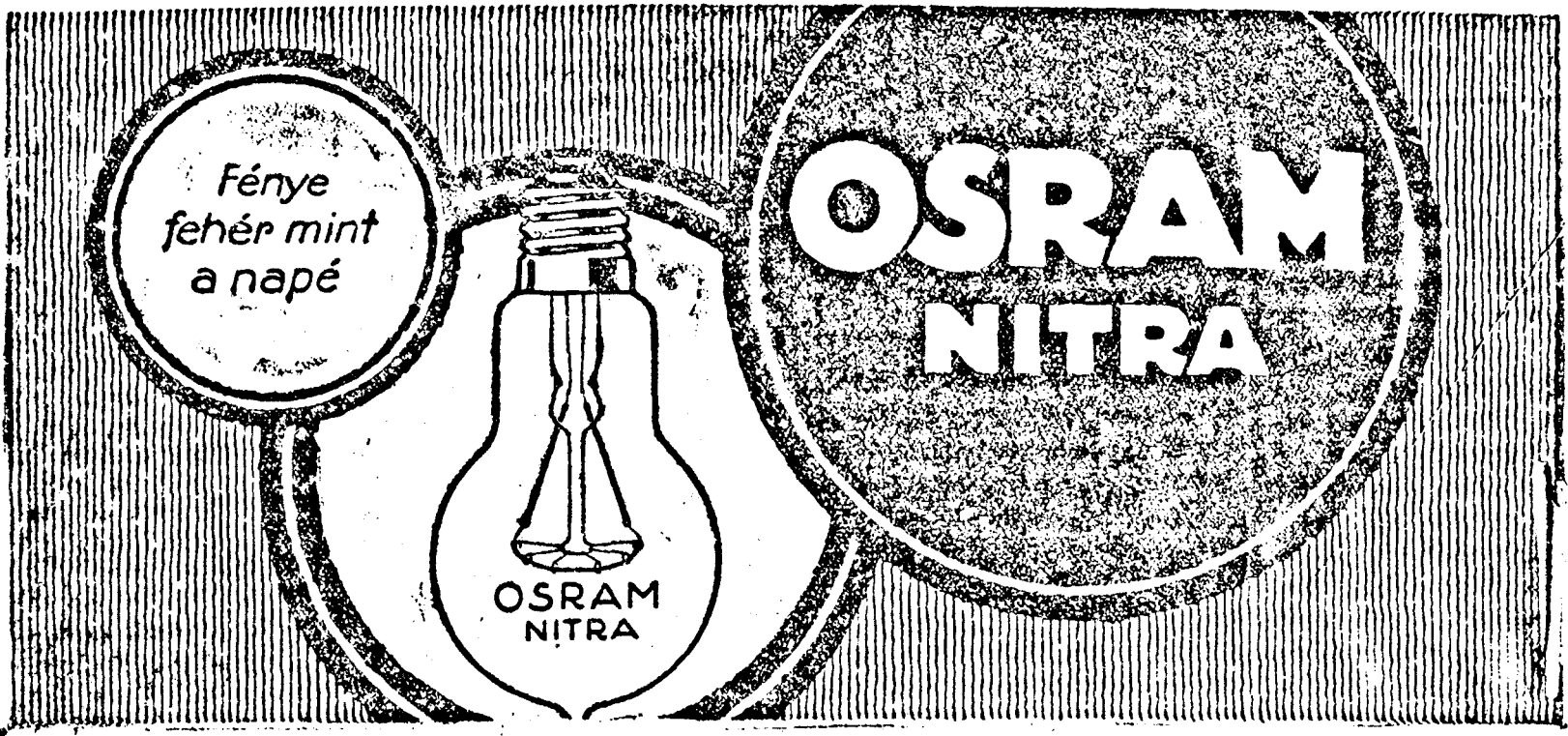
• N. Opre Geni hangversenye a Kulturpalotában ma este 8 és fél órakor tartatik meg. Közreműködnek a hangversenyen Bing János és dr. Szelle Károly urak. A terem fűtéséről gondoskodva van. Előjegyzet jegek a Bloch-cégnél délig átvehetők. Pénztárnyitás este 8 órakor.

Gerhard Hauptmann ünneplése.

(A birodalmi elnök ajándéka a költőnek.)

Berlin. Gerhart Hauptmannnak 60-ik születésnapja alkalmából a birodalmi elnök egy 15 centiméter átmérőjű bronzéremet adományozott a következő felirással: „Gerhart Hauptmannnak, a költőnek és látnoknak, akinek műveiben a német nép lelke felküzdötte magát a világosságba. A birodalmi elnök.“ A birodalmi elnök kísérő levelében rámutat ezen születésnapjára ajándék jelentőségére, szemben a volt monarchia rendjevel. Ezzel kapcsolatban híre jár, hogy a birodalmi elnöknek az a szándéka, hogy több ilyenféle kitüntetési típust akar teremteni, mivel a német köztársaság a régi rendeleteket beszüntette. Gerhart Hauptmann kitüntetésére az első ilyenféle kitüntetés.

Berlin. Gerhart Hauptmann 60. születésnapja alkalmából a berlini egyetem is ünnepelte, amit különösen az tesz jelentőssé, hogy ezen a tudomány, az állam, az egyetemi ifjúság (annak nemzeti irányú csoportja visszautasította a meghívást) és a német nép képviselői együttesen vettek részt. A norvég és dán követek is ott voltak. Az ünnepséggel kapcsolatban a Grosses Schauspielhausban előadták az ünnepelt költő „Florian Ceyer“-jét Körter belügyminiszter bevezető beszédével.

Perzsia vagy Szilszkin bundát 12,000 Leitől 14,000 Leig Beregszászy szücs cég
rendelésre készít 5538

Apró hirdetések.

Házasság.

FÉRJHEZ ADNÁM kisvárosi, szépen mondott, háziasan jól nevelt 28 éves vagyontalan leányomat vagyonos uriemberhez. Kor és vallás nem határoz. Komoly szándéku leveleket „Megbecsülém” jellegre kiadóhivatal továbbít. 5596

JÓ MEGJELENÉSÜ 36 éves özvegy, házasságra lépne idősebb uriemberrel, lehet özvegy is. Gyermek nem határoz. Van saját háztartásom és némi pénzem. Csak nyugodt otthonra vágyó, komoly uriemberök jelentkezzenek. Teljes című leveleket „Barna” jellegre a kiadóhivatalba. 5600

Alkalmazás.

SZOBALÉANY, ki már nagyobb házakban volt alkalmazva, állást keres. Leveleket a kiadóba „Szobaléany 20” jellegre kérem. 5602

ALKALMAZÁST keres 33 éves, megbízható nő, háztartásban teljesen jártas, jól főz, egy vagy kétféle családnak. „Megbízható” című leveleket a kiadóban kérek. 5593

„FLORA” rum és likörgyár részvénytársaság keres perfect románul levelezni tudó férfit, vagy női hivatalnokot. 5598

BEJÁRO szakácsnő és szobaléany azon nal felvétetik Strada Vicentin Babes (Kiss Ernő-utca) 3. 5592

ÜGYES mosó és vasalóné ajánlkozik házakhoz, Dénes Péternél, Bulev. Reg. Ferdinand (József főherceg-ut) 19. szám ajtó 3. szám. 5589

PERFEKT német, magyar, román gépíró-levelezőt keresek délutáni órákra. Bloch papírüzlet. 5591

ÁRVA leány magános urnőhöz, vagy családnak ajánlkozik háztartásvezetésére. Cím: Wallinger hirdetőjében. 12473

PERFEKT SZAKÁCSNŐ felvétetik december 1-re Str. Cloșca (Szent László-utca) 9. földszint. 5599

HUSZONKILENC ÉVES örötszázévesített férfi, bármilyen állást vállal. Megkeresések a kiadóba. 5579

HAZISZOLGA, ki lóápoláshoz is ért, lehetőleg magyar, vagy német, felvétetik. Grigore Petrescu Aradul-Nou (Uj-arad) Strada Saguna. 5584

Vétel és eladás.

HAT darab vadonatúj lenvászon madár- és párnahuzat jutányosan, sürgősen eladó Strada Consistorului (Batthyány-utca) 23. I. jobb. 1000

ELADÓ 5 darab 7 hektos szilvóriumoshordó. Tudakolható a kiadóban. 5597

SZÖRMEGALLÉROK, muffok, szörme-szegélyek méterenként, női, férfi, gyermek harisnyák, keztük nagy választékban Hoffmannál, Fischer Elise-épület. Sapkák, kamaslik érkeztek. 5595

PÉNZZEKRENY, fürdőház, előszobafal ebédlőszékek olcsón eladók. Bővebbet: Gross, Strada Moise Nicoara 10. 5603

BUTOROK. Ebédlő, háló, uriszoba, szalon, irodai, zongora, egyes fa- és vasbutorok, divány és matracok és egy színházi teljes berendezés, volt Kabaré, mozinak is alkalmas, jutányos árban eladottnak. **CAROL GARAI** magazin de mobile Calea Banatului (Asztalos Sándor-utca) 5. 12031

MINDENMÉ ÉKSZERT. gyöngyöket, legmagasabb árban vesz Salon Artistique Bulev. Regina Maria (Andrássy-tér) 20. 12021

KÖNYVET és kottát (nagy tömegben) olcsón árusít Kerpel könyvüzlete. Ugyanott kölcsönkönyvtár is. 12703

MŰTÁRGYAKAT, porcellánokat, japán és kínai dolgokat, antik butorokat, ezüst tárgyakat, perzsa és szmirnászönyegeket, egész gyűjteményeket a legmagasabb árban vásárol a Salon Artistique Bulev. Regina Maria 20. (Fischer Elze-palota.) 11895

VEHET, ELADHAT, CSERÉLHETI műtárgyak, szobrok, szönyegek, porcellán ritkaságok, antik butorok kiállítása. Szép művészeti Szalon. Ortutay-palota. Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) 29. 11911

Ingtalan.

ELADÓ egy két szobás magánház. Bővebbet Str. Secerei (Sarlott Domokos-utca) 34. 12583

MAZTELEK eladó Strada Pescarului 21. Bővebbet Estreicher, Strada Pescarului 23. (Thököly Imre-utca). 5525

NEGY SZOBÁS HÁZ mellékhelyiségekkel, istálló, műhely, disznóól, kézipince kerttel eladó. December hóban az egész átvehető. Bettelheim ügyvédség, Piata Imperatul Traian 2. I. 5570

Különböle.

EZERJÓFÓ gyomorelixir, páratlan hatásu szer gyomor és bélbántalmak, étvágytalanság, hányinger, felfuvtottság, emésztési zavaroknál. Dr. Földes gyógy-szertár Aradon. 10831

UJ GYORSIRÁSI TANFOLYAM nyílik november 20-án Bodnár József írógép-vállalatánál. Beiratkozás egész nap ugyanott. 5594

TÁRS KERESTETIK feltétlen jó fizetéshez 150, esetleg 200.000 Lei tőkével. Cím Wallinger hirdetőjében. 12472

ELVESZETT a Strada Consistorului (Batthyány-utca) egy fekete színű teveszőr kendő. A megtaláló 50 lei jutalomban részesül, ha átadja a fenti utca 33a) szám alatt az emeleten Kovács Mihály lakásán. 5590

VIDÉKEN 40 éve fennálló jóforgalma
füszer és rőfös áru-üzlet
sarkházzal szép lakással nagy veteményes kerttel eladó. Bővebbet: **Kohn Lászlónál, Buzsák.**

Jömeneteltű hen/és-és mé-szárszék, ká-véház, vegyeskoreskedés, fényképész-üzlet, cipész-üzlet, korcsmák, egyéb üzletek teljes berendezéssel eladók. Bővebbet: **WALLINGER-IRÓDABAN**, Strada Eminescu (Deák Ferenc-utca) 10. 12472

Ősesanádi
henger-gőzmalmunkban keresünk azonnali belépésre
főmolnárt és gépészt
Ajánlatok fizetési igények közlésével
Por Testvérek
terménykereskedők 11472
Timisoara (Temesvár) Belv. Deák-u. 9

Kifutó fiu
jó fizetéssel
felvétetik.
Cím a kiadóhivatalban.

BAR a Központi szálló disztermében
november hó 21-től minden este fél 10 órától.
OLGA és TEDDY
világhírű táncművészek fellépte.
Kifutó baritalok. Reggelig nyitva. Belépés díjlan.

Nikkelezéseket, bádogos munkákat, ugyszintén vízvezeték utat és javításokat legjutányosabban vállal **Kohn József, Arad,** Strada Consistorului (Batthyány-utca) 32.

Utlevelekre vizumot 55 Leiért legpontosabban leggyorsabban a **KELET-hir** a piroda szerez, Str. Alexandri Salacz-u. 1